FÖRSTAINSTANSRÄTTENS BESLUT (tredje avdelningen)
4 juni 2003 *

I mål T-224/99,

The European Council of Transport Users ASBL, Bryssel (Belgien),

The Freight Transport Association Ltd, Tunbridge Wells (Förenade kungariket),

Association des utilisateurs de transport de fret (AUTF), Paris (Frankrike),

Industriförbundet, Stockholm (Sverige),

företrädda av M. Clough, QC, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

* Rättegångsspråk: engelska.

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av R. Lyal, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

med stöd av

Atlantic Container Line AB, Göteborg (Sverige),

Hapag-Lloyd AG, Hamburg (Tyskland),

Mediterranean Shipping Company SA, Genève (Schweiz),

A.P. Møller-Mærsk Line, Köpenhamn (Danmark),

Nippon Yusen Kaisha, Tokyo (Japan)

Orient Overseas Container Line (UK) Ltd, London (Förenade kungariket),

P & O Nedlloyd Container Line Ltd, London (Förenade kungariket),

företrädda av J. Pheasant och M. Levitt, solicitors, med delgivningsadress i Luxemburg,

intervenienter,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut, vilket delgavs sökandena genom skrivelse av den 6 augusti 1999, att meddela att det inte fanns allvarliga tvivel i den mening som avses i artikel 12.3 i rådets förordning (EEG) nr 1017/68 av den 19 juli 1968 om tillämpning av konkurrensregler på transporter på järnväg, landsväg och inre vattenvägar (EGT L 175, s. 1; svensk specialutgåva, område 7, volym 1, s. 54), angående Trans-Atlantic Conference Agreement (TACA) i dess ändrade lydelse,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts samt domarna J. Azizi och M. Jaeger,

justitiesekreterare: H. Jung,

följande

Beslut

Tillämpliga bestämmelser

1 I artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 1017/68 av den 19 juli 1968 om tillämpning av konkurrensregler på transporter på järnväg, landsväg och inre vattenvägar (EGT L 175, s. 1; svensk specialutgåva, område 7, volym 1, s. 54) finns följande föreskrifter:

"I fråga om transporter på järnväg, landsväg och inre vattenvägar gäller bestämmelserna i denna förordning alla avtal, beslut och samordnade förfaranden som har till syfte eller resultat att fastställa transportpriser och -villkor, begränsa eller kontrollera transportutbudet, dela upp transportmarknader, utnyttja tekniska förbättringar eller åstadkomma tekniskt samarbete eller gemensam finansiering eller gemensamt köp av transportutrustning eller tillbehör, där sådan verksamhet har direkt samband med tillhandahållandet av transporttjänster och behövs för transportverksamhet som drivs gemensamt av en sådan grupp av företag inom trafiken på landsväg och inre vattenvägar som avses i artikel 4, samt missbruk av en dominerande ställning på transportmarknaden. Dessa bestämmelser gäller även den verksamhet som drivs av dem som tillhandahåller transportrelaterade tjänster och som har ovannämnda syfte eller resultat."

2 Artikel 2 i förordning nr 1017/68 har följande lydelse:

"Om inte annat följer av artik[larna] 3—6 förbjuds följande såsom oförenliga med den gemensamma marknaden utan att det krävs ett föregående beslut: alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen inom den gemensamma marknaden, särskilt de som innebär att

a) transportpriser och -villkor eller andra affärsvillkor direkt eller indirekt fastställs,

..."

3 Artikel 5 i förordning nr 1017/68 har följande lydelse:

"Förbudet i artikel 2 kan förklaras inte tillämpligt med retroaktiv verkan beträffande

— varje avtal eller grupp av avtal mellan företag,

— varje beslut eller grupp av beslut som fattas av en företagssammanslutning, eller

— varje samordnat förfarande eller grupp av samordnade förfaranden

som bidrar till

— att förbättra kvaliteten på transporttjänster, eller

— att främja större kontinuitet och stabilitet när det gäller att tillgodose transportbehoven på marknader där tillgång och efterfrågan är underkastade avsevärda tidsmässiga svängningar, eller

— att öka företagens produktivitet, eller

— att främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande,

och samtidigt tar rimlig hänsyn till transportkonsumenternas intressen och varken

a) ålägger de berörda transportföretagen begränsningar som inte är nödvändiga för att nå ovannämnda mål eller

b) gör det möjligt för dessa företag att sätta konkurrensen ur spel när det gäller en väsentlig del av den berörda transportmarknaden."

4 I artikel 11.4 i förordning nr 1017/68 föreskrivs att om "kommissionen, efter att ha mottagit klagomål eller på eget initiativ, [finner] att ett avtal, beslut eller samordnat förfarande uppfyller villkoren i både artiklarna 2 och 5, skall den meddela ett beslut om tillämpning av artikel 5. I beslutet skall anges tidpunkten då det träder i kraft. Denna tidpunkt kan vara tidigare än tidpunkten för beslutet."

5 I artikel 12 i förordning nr 1017/68 återfinns följande föreskrifter:

"1. Företag och företagssammanslutningar som önskar åberopa artikel 5 beträffande sådana avtal, beslut eller samordnade förfaranden som avses i artikel 2 och i vilka de deltar kan framställa ansökningar till kommissionen.

2. Om kommissionen förfogar över allt tillgängligt bevismaterial och finner att en ansökan kan medges och inga åtgärder enligt artikel 10 har vidtagits mot avtalet, beslutet eller det samordnade förfarandet i fråga, skall den snarast offentliggöra ansökan i sammandrag i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* och lämna berörd tredje man tillfälle att framföra synpunkter till kommissionen inom trettio dagar. Vid offentliggörandet skall hänsyn tas till företagens berättigade intresse av att deras affärshemligheter skyddas.

3. Om kommissionen inte meddelar sökandena inom nittio dagar från tidpunkten för ett sådant offentliggörande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* att det finns allvarliga tvivel beträffande tillämpligheten av artikel 5, skall avtalet, beslutet eller det samordnade förfarandet, förutsatt att det överensstämmer med den beskrivning som har lämnats i ansökan, anses undantaget från förbudet för den tid som redan har förflutit och under ytterligare högst tre år från offentliggörandet av ansökan i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Konstaterar kommissionen, efter utgången av nittiodagarsfristen men före utgången av treårsfristen, att villkoren för tillämpning av artikel 5 inte är uppfyllda, skall den genom beslut meddela att förbudet i artikel 2 gäller. Detta beslut kan ges retroaktiv verkan, om de berörda parterna har lämnat oriktiga uppgifter eller missbrukat undantaget från bestämmelserna i artikel 2.

4. Om kommissionen inom nittiodagarsfristen meddelar sökandena i enlighet med punkt 3 första stycket, skall den undersöka om villkoren i artiklarna 2 och 5 är uppfyllda.

Finner kommissionen att villkoren i artiklarna 2 och 5 är uppfyllda, skall den besluta om tillämpning av artikel 5. I beslutet skall anges tidpunkten då det träder i kraft. Denna tidpunkt kan vara tidigare än tidpunkten för ansökan."

6 Rådet antog den 22 december 1986 förordning (EEG) nr 4056/86 om närmare bestämmelser för hur artiklarna [81] och [82] i fördraget skall tillämpas på sjötransport (EGT L 378, s. 4).

7 Genom artikel 12 i förordning nr 4056/86 införs motsvarande invändningsförfarande som i artikel 12 i förordning nr 1017/68. Det anges i dessa bestämmelser att om kommissionen inte meddelar de parter som ingivit anmälan inom nittio dagar från offentliggörandet i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* att det finns allvarliga tvivel beträffande tillämpligheten av artikel 81.3 EG skall avtalet enligt förordning nr 1017/68 anses undantaget från förbudet under en tid av högst tre år (i fråga om konkurrensbegränsningar avseende landtransport) och enligt förordning nr 4056/86 i högst sex år (i fråga om konkurrensbegränsningar avseende annan sjötransport än den som omfattas av gruppundantaget i artikel 3 i förordningen).

Bakgrund

8 Trans-Atlantic Conference Agreement (TACA) är ett avtal mellan ett antal rederier verksamma inom området för linjesjöfart för godsbefordran angående organisationen av deras verksamhet. Genom TACA regleras containerfarten på direktlinjerna mellan Nordeuropa (den del av Europa som trafikeras via hamnar i Bayonne och norrut) och Förenta staterna. I avtalet föreskrivs bland annat att parterna i TACA kollektivt skall fastställa priserna på sjötransporttjänsterna.

9 Den version av TACA som är aktuell i förevarande mål anmäldes i enlighet med förordningarna nr 1017/68 och 4056/86 till kommissionen den 29 januari 1999. Avtalet innehåller en klausul (på engelska kallad not below cost rule, nedan kallad den omtvistade klausulen), enligt vilken parterna "får" komma överens om att de, när de tillhandahåller sjötransporttjänster enligt konferenstariffen, inte får ta ut ett pris som understiger de direkta kostnader som de har haft för inlandstansporter i samband med dessa sjötransporter.

10 Kommissionen offentliggjorde, i enlighet med artikel 12.2 i förordning nr 4056/86 och artikel 12.2 i förordning nr 1017/68, den 6 maj 1999 ett tillkännagivande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, där den anmodade berörda tredje parter att framföra synpunkter angående det nya avtalet (EGT C 125, s. 6).

11 Kommissionen meddelade den 4 augusti 1999 parterna i TACA att den hyste allvarliga tvivel beträffande tillämpligheten av artikel 81.3 EG på vissa delar av avtalet som omfattas av förordning nr 4056/86. Kommissionen framförde inte några invändningar angående de delar av avtalet som omfattas av förordning nr 1017/68. TACA skall således i dessa delar anses undantaget för en tid av tre år från den 6 maj 1999.

12 Kommissionen underrättade sökandena genom skrivelse av den 6 augusti 1999 om sitt beslut att meddela att det inte fanns allvarliga tvivel i den mening som avses i artikel 12.3 i förordning nr 1017/68, och att avtalet således skulle anses undantaget (nedan kallat det ifrågasatta beslutet).

13 Den 14 november 2002 fattade kommissionen beslut 2003/68/EG om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/37.396/D2 — det ändrade TACA-avtalet) (EGT L 26, 2003, s. 53). Det framgår av skäl 28 i detta beslut att parterna i det ändrade TACA inte någonsin hade tillämpat den omtvistade klausulen.

14 I skäl 18 i nämnda beslut anges att parterna i det ändrade TACA i en skrivelse av den 3 maj 2002 begärde att undantaget skulle förnyas avseende alla delar i det ändrade TACA som omfattades av förordning nr 1017/68.

Förfarandet

15 Sökandena väckte den 7 oktober 1999 med stöd av artikel 230 EG talan om ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet.

16 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara kommissionens beslut,

— förplikta kommissionen att ersätta sökandenas rättegångskostnader, och

— besluta om sådan bevisupptagning som förstainstansrätten anser nödvändig.

17 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan,

— i andra hand ogilla talan, och

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

18 Genom beslut av den 4 december 2000 tillät ordföranden på förstainstansrättens tredje avdelning Atlantic Container Line AB, Hapag-Lloyd AG, Mediterranean Shipping Company SA, A.P. Møller-Mærsk Line, Nippong Yusen Kaisha, Orient Overseas Container Line (UK) Ltd och P & O Nedlloyd Container Line Ltd att intervenera till stöd för kommissionens yrkanden.

19 Som en åtgärd för processledning enligt artikel 64 i förstainstansrättens rättegångsregler, anmodade förstainstansrätten parterna genom skrivelse av den 13 februari 2003 att skriftligen uttala sig i frågan huruvida det finns anledning att döma i förevarande mål. Parterna efterkom denna anmodan inom den föreskrivna fristen.

Rättslig bedömning

Parternas argument

20 Sökandena har inledningsvis gjort gällande att det ifrågasatta beslutet, vad gäller den omtvistade klausulen, otvivelaktigt utgör en åtgärd med bindande rättsverkningar som kan påverka en sökandes intressen genom att väsentligt förändra sökandens rättsliga ställning.

21 Sökandena har vidare anfört att även om ett undantag som kommissionen beviljat per definition har bindande rättsverkningar som kan påverka en sökandes intressen då denne är kund hos det företag som har beviljats undantaget, är det möjligt att förstainstansrätten hade skäl att i sin fråga antyda att det undantag

under tre år som gällde för den omtvistade klausulen hade blivit obehövligt, eftersom parterna i TACA aldrig hade tillämpat denna. Om parterna i det ändrade TACA har valt att inte på något sätt dra fördel av kommissionens beslut, vilket är giltigt så länge det inte har ogiltigförklarats av förstainstansrätten, är det möjligt att detta beslut på grund av avtalsparternas agerande inte längre har något föremål och att det inte finns anledning att döma i förevarande mål.

22 Sökandena har slutligen hävdat att intervenienterna skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna för det fall förstainstansrätten slår fast att det saknas anledning att döma i saken.

23 Kommissionen har anfört att det inte är säkert att förevarande talan saknar föremål även om undantaget inte längre gäller.

24 Den omständigheten att parterna i TACA inte har genomfört den omtvistade klausulen medför enligt kommissionen inte att undantaget har saknat rättsverkningar. Kommissionen har betonat att en rättsverkan av undantaget var att det aktuella beteendet blev tillåtet, vilket inte har samband med det förhållandet att undantaget inte har haft några följder i praktiken.

25 Kommissionen har medgivit att parterna i TACA måste beviljas ett nytt undantag om de fortsättningsvis skall kunna tillämpa den omtvistade klausulen. Parterna i TACA har emellertid genom skrivelse av den 3 maj 2002 begärt att undantaget skall förnyas, och kommissionen skall således pröva denna begäran. Kommissionen har härvid uppgivit att det, i avsaknad av uppgifter om nya omständigheter, inte kan uteslutas att den intar samma ståndpunkt som år 1999.

26 Kommissionen har även påpekat att sökandena eventuellt skulle kunna väcka talan avseende det nya undantaget. I så fall skulle både sökandenas och kommissionens inlagor kunna vara i huvudsak identiska med inlagorna i förevarande mål. Kommissionen anser det under dessa omständigheter olämpligt att utsätta parterna för ytterligare rättegångskostnader.

27 Intervenienterna har uppgivit att de inte motsätter sig att förfarandet avbryts för att undvika att det blir ändamålslöst, förutsatt att sökandena ersätter deras rättegångskostnader.

Förstainstansrättens bedömning

28 Förevarande talan gäller ogiltigförklaring av kommissionens beslut att meddela att det inte finns allvarliga tvivel angående de bestämmelser i det ändrade TACA som omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1017/68.

29 Förstainstansrätten erinrar inledningsvis om att enligt fast rättspraxis utgör endast åtgärder som har bindande rättsverkningar som kan påverka sökandens intressen genom att väsentligt förändra sökandens rättsliga ställning rättsakter eller beslut som kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring i den mening som avses i artikel 230 EG (domstolens dom av den 11 november 1981 i mål 60/81, IBM mot kommissionen, REG 1981, s. 2639, punkt 9, svensk special-utgåva, volym 6, s. 225, och av den 31 mars 1998 i de förenade målen C-68/94 och C-30/95, Frankrike m.fl. mot kommissionen, REG 1998, s. I-1375, punkt 62).

30 Det skall följaktligen prövas huruvida det ifrågasatta beslutet har bindande rättsverkningar.

31 Såsom kommissionen med rätta har anfört i sitt svar på förstainstansrättens skriftliga fråga, hade det ifrågasatta beslutet den verkan att parterna hade rätt att tillämpa den omtvistade klausulen. I så måtto hade nämnda beslut bindande rättsverkningar.

32 Det följer emellertid av det ifrågasatta beslutet att undantaget avseende den omtvistade klausulen endast gällde för en tid av tre år från och med den 6 maj 1999.

33 Det framgår vidare av beslut 2003/68 att parterna i det ändrade TACA aldrig har tillämpat den omtvistade klausulen.

34 Detta innebär att förevarande talan avser lagligheten av en klausul som, förutom att den omfattades av ett undantag endast fram till den 5 maj 2002, inte heller har tillämpats av parterna i det ändrade TACA.

35 Om parterna i det ändrade TACA efter den 5 maj 2002 kom överens om att tillämpa den omtvistade klausulen var de tvungna att på nytt begära undantag, vilket de gjorde genom skrivelse av den 3 maj 2002. Kommissionen skall således efter en ny bedömning av konkurrensvillkoren fatta ett nytt beslut om undantag, vilket inte nödvändigtvis kommer att grundas på samma omständigheter som de som låg till grund för det ifrågasatta beslutet. Sökandena kommer då att kunna väcka talan avseende det nya beslutet.

36 De skäl som har föranlett kommissionen att bevilja undantag för den omtvistade klausulen saknar helt bindande rättsverkningar och kan således inte i sig utgöra föremål för en talan (se förstainstansrättens dom av den 22 mars 2000 i de förenade målen T-125/97 och T-127/97, Coca-Cola mot kommissionen, REG 2000, s. II-1733, punkterna 77—92).

37 Kommissionens påpekande att den skulle kunna fatta ett nytt beslut som skulle leda till en identisk tvist och att det därför skulle vara olämpligt att utsätta parterna för ytterligare rättegångskostnader är irrelevant, eftersom det vilar på ett rent hypotetiskt resonemang. Under alla omständigheter visar inte detta påpekande att det ifrågasatta beslutet har bindande rättsverkningar.

38 Det följer av det ovan anförda att talan inte längre har något föremål. Det saknas följaktligen anledning att döma i saken.

Rättegångskostnader

39 I mål där det inte finns anledning att döma i saken skall förstainstansrätten, enligt artikel 87.6 i rättegångsreglerna, besluta om kostnader enligt vad den finner skäligt.

40 Sökandenas yrkande att intervenienterna skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna skall inte bifallas. Inte heller skall intervenienternas yrkande att sökandena skall ersätta intervenienternas rättegångskostnader bifallas, utan vardera parten skall bära sin rättegångskostnad.

På dessa grunder fattar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

följande beslut:

1) **Anledning saknas att döma i saken.**

2) **Vardera parten skall bära sin rättegångskostnad.**

Luxemburg den 4 juni 2003.

H. Jung

Justitiesekreterare

K. Lenaerts

Ordförande